

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Százhusz diák tanuvallomása a középosztály vergődéséről

Forrás: Magyarország

Bp. (Hely) 1921 V/15 (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 339.83

Hely

Idő "1921"

Személy

Helyszám

Százhusz diák tanuvallomása a középosztály vergődéséről

**A hideg szobák áldozatai — Aki nem járnak színházba
Elkótyavetyélt családi emlékek — A fiatalóság pályaválasztása**

— A Magyarország tudósítójától —

Első cikkünkben — mely április 17-iki számunkban jelent meg — az I. kerületi főgimnázium diákjainak bemondásai alapján ismertettük a magyar középosztály, és ebben különösen a tisztviselőtársadalom hihetetlen nélkülözéseit élmezésben és ruházkodásban. Most néhány további fejezetét adjuk annak a heroikus küzdelemnek, melyet a sok ezer és százezer család napról napra folytat — ezek az adatok mutatják legjobban — mily csodás becsületességgel és önfeláldozással.

Tüzelő nélkül

A tavaszi meleg napsugár, ha sok bajt is csinál, legalább megoldotta a fűtési nehézségeket. Hogy mit értettek sokan »fűtési gondok« alatt, arra itt vannak egy miniszteri tanácsos fiának panasza. Egész télen nem tudtak fűteni, mondja, ő állandóan beteg volt meghülés miatt, kishuga tüdőcucshurutot kapott. Vajjon mit érezhetett ez a magasállású tisztviselő, aki felelősségteljes munkakörben állja meg helyét minden kísértéssel szemben, amikor otthon családjának formális lassu pusztulását kell néznie? Sokan vannak, akik egyáltalán nem fűtöttek, akik pedig, »ha volt mivel«, fűtöttek, csak egy szobát, vagy pedig csak a konyhát fűthették. Természetes, ily körülmények között,

hogy a diákok egyharmada meghült és betegeskedett.

A tüzelőkérdéssel függ össze az egészségi szempontból megbecsülhetetlen fontosságú fürdés kérdése. A helyzet itt is vigasztalan. Az első osztályban a többség havonként alig tud egy-kétszer fürdeni, — mindjárt csináljuk meg az összevetést a középosztály másik rétegével, — a zsidó fiuk helenként legalább egyszer tudnak. A VIII.-ban az osztály egyharmada fürdik havonként egy-kétszer. A zsidók közt nincs, aki havonként egyszer fürdene.

Az értelmiség kulturája

Az elsőrendű életszükségletek kielégítéséért vívott nagy harcban persze alig-alig jut mód a kulturális igények kielégítésére. Itt találjuk meg az okát annak, miért tud a keresztény értelmiség oly keveset áldozni színházra, irodalomra, művészetre. Megkérdeztük a hallgatókat, kaptak-e az utolsó felévben, tehát a karácsonyi ajándékozási időszakot is beleértve, könyvet. A zsidók 90%-a nem kapott semmiféle könyvet. Még magyar irodalmi művet sem, hogy juthattak volna külföldi és tudományos munkákhoz. Nyolcadikosok írják, hogy természet- és gazdaságtudománnyal, politikával szeretnének foglalkozni, de nem tudnak könyvet kapni. Nem mehetnek színházakba,

koncertekre sem. A szülők 70%-a semmi ilyen szellemi élvezetnek nem jut, meg kell elégedniük legjobb esetben a Petőfi-Társaság ülésével vagy egyéb pénzbe nem kerülő kulturával, ha ugyan ilyenhez is hozzájuthatnak. Egyik maturandus írja, hogy megakarta hallgatni Apponyi beszédét a katolikus nagygyűlésen, de a tisztviselő csoportnál burgonya volt, azt kellett elhozni. Elenyésző kis százalék tanulhat csak nyelveket és zenét és többeknek félbe kellett hagyni pénzhány miatt tanulmányukat.

A „vagyonmentő“ vásár eladói,

akik szegyenkezve és fájó szívvel utolsó holmijaikat viszik a vásárra, tudtuk, hogy legnagyobb részben a középosztályból kerülnek ki. Tudtuk, de mégis megrendülünk, ha szembekerülünk az egyes sorsokkal.

A megvizsgált keresztény családok 50%-a kénytelen volt eladásokkal pótolni az elethez szükséges összeghiányát. És minden eset egy-egy tragédia, melyhez szinte félve merünk nyulni. Egyik fiu — apja oly magasállású ur, akiről közelebbi megjelölés sem adhatunk, mert rögtön ráösmérenének — azt mondja »játékok, ruhák, festő dédapám két legszebb rajzát, családi rajzokat el kellett adnunk«. Egy méltóságos postás-tisztviselő, aki közvetlen a vezérigazgató után következik, villanyzámlóját nem tudta kifizetni, kénytelen volt szobrokat, képeket eladni. Törvénytörő bíró, csak két gyer-

mekkel mégis elárusított képeket, könyvet. Egy tanítógyerekek csupán két váltás fehérneműje van, mégis eladtak fehérneműt, mert azért sokat kaptak. Egy vasuti tisztviselő utolsó szép butorait, szalagarnitúráját vitte vásárra. És egyhangú, szomorú sorban írják meg »eladtunk ékszer, szőnyeg, ruhát«, mind-mind féltett darabjai a családi vagyonnak.

A cseléd tartás

ma már félig-meddig luxus lett, még ott is, ahol a sok kisgyermek miatt nélkülözhetetlen, bizonyos kiváltságot jelent. Akinek cselédje van, mentesítve van legalább részben a háztartás sok apró kellemetlenségétől, az órló robot folytonosságától, a háziasszony tud legalább egy keveset gyermekeivel foglalkozni és magát is művelni. Sok mindent megérttet az a kis statisztikai adat, hogy míg az összes megvizsgált keresztény családot 31%-ának van cseléde, addig a zsidó családok 77%-a tud cselédet tartani.

A pályaválasztó úiáltság

A nyolcadikos fiukból a sok keserű kérdés után még azt érdeklődtük meg, mily pályára mennek és anyagi helyzetük nem akadályozza-e őket, hogy hajlamaik szerint válasszanak.

Az erre adott válaszok is kortörténeti adatok. Már egy osztály adatai is mutatják az ifjuság gondolkodásában beállott változást. Megállapítható, hogy a régi büszke jogásznemzedék kivészó-

félben van, az egész osztályból mindössze egy megy jogásznak, az is anyagi okokból. Egyébként százalékban a keresztény fiuk közül gazdasági pályára akar menni 37%, orvosi 20%, mérnöknek 17%, van azonkívül újságíró, katoná, művész. Zsidók közül 45% orvos, 10% kereskedő, többi megoszlik.

Ezek a tervek, de mindehhez pénz kell. Panaszkodnak a fiuk és ezek az intelligencia kialakulására a legjellemzőbb dokumentumok. A számtalan pályatévésztés, lefojtott tehetségek és álmok tragédiái szólalnak itt meg: »Gazdasági pályára szeretnék menni, de nincs elég pénzem a beiratáshoz.«

»Szeretnék behatóbban foglalkozni a művészetekkel«, mondja egy zenész, de nincs hozzá módom. »Orvosi, sebészi pályára szeretnék menni, évi nevelési járulékom, mint születlen árvának, 1920 korona, ez az összeg nem lehet elegendő még a tandíjra sem.« »Bankhivatalnoknak megyek, de építész szeretnék lenni.« »Valószínűleg, sajnos, kereskedő leszek, bár a gazdálkodás leghőbb vágyam volna de szüleim nem bírják a

taníttatást.«

A zsidó fiuk is panaszkodnak néhányan. de tenorjuk egészen más. Köteknél többet mond, aki a mások pályaválasztási gondjaitól, a nehéz harcok kilátásaitól nyugodtan és fölényesen azt felelheti: »Kereskedő akarok lenni, anyagi helyzetem ebben nem hátrál, mert az apám fog elhelyezni.«

E kikapott részek mélyen bevilágítanak a középosztály életébe és mindenki láthatja, mennyi életerő rejlik a magyar értelmiségben, ha mindezek ellenére a ma mutatott lelkierővel és fegyelmezettséggel tudja feladatát elvégezni. A válaszok érdekessége és őszintesége mutatja, hogy érdemes volna egy ilyen kis szociológiai népszámlálást nagyobb körben is megejteni. Az egyik tanár ur mondotta nekünk: akkor kapnának csak megrendítő adatokat, ha nekünk is feltennék ezeket a kérdéseket. Valóban ezt egyszer meg kellene próbálni a magyar középosztály helyes megítélése érdekében.